

Rapport

Datum: 18 december 1998
Rapportnummer: 1998/566

Klacht

Op 29 juli 1998 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van M. BV te Prinsenbeek, ingediend door Deloitte & Touche te Rotterdam, met een klacht over een gedraging van de Staatssecretaris van Financiën. Naar deze gedraging werd een onderzoek ingesteld. Op grond van de namens verzoekster verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd:

Verzoekster klaagt er over dat de Staatssecretaris van Financiën in zijn brief van 26 juni 1998 haar verzoek om schadevergoeding van 9 april 1998, gericht aan de Belastingdienst/Ondernemingen Rotterdam¹, heeft afgewezen. De schade was het gevolg van de inbeslagname op 11 augustus 1997 door de Belastingdienst van een auto en inventariszaken ter zake van belastingsschulden van een werknemer van verzoekster. Verzoekster is van mening dat de inbeslagneming onrechtmatig was omdat de inbeslaggenomen zaken haar eigendom waren en niet die van de werknemer. Zij is in dat verband van oordeel dat de Belastingdienst nodeloos lang heeft gewacht met het vrijgeven van de auto en het opheffen van het gelegde beslag.

Achtergrond

Zie **BIJLAGE**.

Onderzoek

In het kader van het onderzoek werd de Staatssecretaris van Financiën verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd de Staatssecretaris een aantal specifieke vragen gesteld. Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De Staatssecretaris van Financiën deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van verzoekster gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. Feiten

1. Tot 1 augustus 1995 dreef S. voor eigen rekening een onderneming. Per deze datum droeg hij zijn onderneming over aan verzoekster, een reeds bestaande besloten vennootschap. De overdracht werd vastgelegd in een akte van 15 augustus 1995. In het

Handelsregister van de Kamer van koophandel en fabrieken te Rotterdam stond vermeld dat verzoekster de onderneming dreef sinds 1 augustus 1995 en dat de hoofdvestiging van de onderneming was gevestigd aan het adres van verzoekster. Als bedrijfsomschrijving stond vermeld:

"Bemiddeling bij het tot stand komen van verzekeringsovereenkomsten, het voeren van administraties, het geven van belastingadviezen, dit alles in de ruimste zin des woords." Als bedrijfsleider van de overgedragen onderneming werd S. vermeld.

2. De Belastingdienst/Ondernemingen 1 Rotterdam (hierna: de Belastingdienst) heeft op 11 augustus 1997 beslag gelegd op een aan verzoekster toebehorende auto en op aan verzoekster toebehorende kantoorinventaris. De inbeslaggenomen auto werd gebruikt door S. en de inventaris bevond zich in de kantoorruimte van de op 1 augustus 1995 door verzoekster van S. overgenomen onderneming. Het beslag werd gelegd ten behoeve van de invordering van belastingsschulden van S. De auto werd hierbij direct afgevoerd en gerechtelijk in bewaring gegeven. De auto was aangeschaft op 24 september 1996. Het kenteken was op 24 september 1996 allereerst op naam gesteld van S. Assurantie- en administratiekantoor, maar op dezelfde dag overgeschreven op naam van verzoekster.

3. Bij brief van 13 augustus 1997 wendde verzoeksters gemachtigde zich tot de Belastingdienst met het volgende:

"...Gezien het feit dat de activa waarop beslag is gelegd niet toebehoren aan de belastingschuldige, te weten (S.; N.o.), doch aan (verzoekster; N.o.), zijn de beslagen ten onrechte gelegd. De reden hiervoor is vermoedelijk gelegen in het feit dat (verzoekster; N.o.) onder de naam "(S.; N.o.) Assurantie- en administratiekantoor" een onderneming drijft, welke onderneming voorheen voor rekening en risico van (S.; N.o.) werd gedreven, doch vanaf 1 augustus 1995 voor rekening en risico van (verzoekster; N.o.). De betreffende onduidelijkheid komt echter niet voor rekening van onze cliënte, omdat uit onder meer de (...) kopie van het visitekaartje van (S.; N.o.) en het uittreksel uit het handelsregister van de Kamer van Koophandel blijkt dat het assurantie- en administratiekantoor een onderdeel is van (verzoekster; N.o.) en niet de eenmanszaak is van (S.; N.o.). (S.; N.o.) is in dienstbetrekking werkzaam bij (verzoekster; N.o.) en verricht werkzaamheden ten behoeve van de door (verzoekster; N.o.) overgenomen onderneming "(S.; N.o.) Assurantie- en administratiekantoor"..." Het visitekaartje van S. luidde als volgt:

(S; N.o.) Assurantie- en administratiekantoor* (S.; N.o.) Directeur assurantiën hypotheken administraties belastingzaken * onderdeel (verzoekster; N.o.)

4. Op 25 augustus 1997 gaf de Belastingdienst de inbeslaggenomen auto weer vrij. Het beslag werd echter nog niet opgeheven en het kentekenbewijs werd door de Belastingdienst achtergehouden.

5. Op 25 februari 1998 wendde verzoeksters gemachtigde zich wederom tot de Belastingdienst. De gemachtigde schreef het volgende:

"...Door ons is namens (verzoekster; N.o.) reeds bij aangetekende brief d.d. 13 augustus 1997 gesteld en op 25 augustus 1997 met de ontvanger (...) besproken dat het beslag ten onrechte is gelegd. De activa waarop beslag werd gelegd behoren niet toe aan de belastingschuldige, te weten (S.; N.o.), doch aan (verzoekster; N.o.). In de

bovengenoemde bespreking d.d.25 augustus 1997 is reeds de conclusie getrokken dat er van de zijde van de Belastingdienst wellicht te eenzijdig (ten nadele van (verzoekster; N.o.)) met informatie is omgesprongen. Voorts heeft (de ontvanger; N.o.) op 8 september 1997 telefonisch medegedeeld "niet genoeg argumenten te hebben" om de executie voort te zetten. Eerst onlangs is het gelegde beslag op genoemde activa, na een onzes inziens buitensporig lange tijd (ruim vijf maanden), opgeheven en is het originele kentekenbewijs behorende bij de Mercedes-Benz aan (verzoekster; N.o.) geretourneerd. Tijdens het telefoongesprek dat (de gemachtigde; N.o.) op 3 februari j.l. had met (de ontvanger; N.o.), heeft laatstgenoemde bevestigd dat de gehele afwikkeling van het ten onrechte gelegde beslag geen schoonheidsprijs verdient. In verband met het wegvoeren en in gerechtelijke bewaring geven van voornoemde Mercedes-Benz heeft cliënte een vervangende personenauto moeten huren, hetgeen kosten met zich bracht. Ook heeft cliënte kosten gemaakt voor rechtsbijstand teneinde het beslag opgeheven en afgewikkeld te krijgen.

De schadeposten zijn de volgende:

· kosten huur vervangende personenauto f 1.000 · kosten van rechtsbijstand - 4.500 -----
f 5.000 ===== Op grond van het bovenstaande stelt (verzoekster; N.o.) dat het executoriale beslag ten onrechte op haar activa is gelegd en dat derhalve sprake is van onrechtmatig handelen jegens haar ex artikel 6:162 BW met als gevolg dat de Belastingdienst Ondernemingen 1 zonder meer gehouden is de door haar geleden schade volledig te vergoeden. Verwezen zij hierbij ook naar het arrest van de Hoge Raad van 13 januari 1995 (opgenomen onder **ACHTERGROND**, bij 1.; N.o.) alwaar ons hoogste rechtscollege bepaalt dat diegene die beslag legt, handelt op eigen risico en op grond van onrechtmatige daad tot schadevergoeding verplicht is, indien het beslag ten onrechte blijkt te zijn gelegd. (Verzoekster; N.o.) verzoekt, en voorzover nodig, sommeert u de geleden schade, groot f 5.500, te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf dagtekening van dit schrijven, te vergoeden..."

6. De Belastingdienst reageerde op 9 maart 1998 met het volgende:

"...Uw verzoek om schadevergoeding wijs ik af. Hieronder zal ik aangeven op welke gronden ik meen niet tegemoet te moeten komen aan uw verzoek. (...) Door (S.; N.o.) werden geen aangiften inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 1993 ingediend. Dit leidde ertoe dat er ambtshalve, geschatte aanslagen werden opgelegd t.n.v. (S.; N.o.). Op de hem toegezonden correspondentie, waaronder de betekening van dwangbevelen, werd in het geheel niet gereageerd. Uiteindelijk is besloten tot de inbeslagname van de in de onderhavige kwestie betreffende goederen. Dat terecht tot invorderingsmaatregelen is overgegaan blijkt wel uit de omvangrijke belastingschuld die (S.; N.o.) heeft opgebouwd. Eveneens is het niet verwonderlijk dat onder de inbeslaggenomen goederen zich de Mercedes bevond waarin (S.; N.o.) nog immer pleegde rond te reizen. Hiermede werd het beeld verkregen dat de auto nog altijd van (S.; N.o.) was. Dat hij in (loon) dienst was getreden bij (verzoekster; N.o.) bleek nergens uit. Er waren geen loongegevens voorhanden, (S.; N.o.) reageerde niet op de hem toegezonden correspondentie en de noodzakelijke aangiften waren niet ingediend. Na het bezwaarschrift van 13-8-1997 tegen

de inbeslagname van de goederen heeft er op 19-8-1997 een gesprek met (S.; N.o.) plaatsgehad. Pas op 25-8-1997 is er een gesprek geweest met (de directeur van verzoekster; N.o.). Op 26-8-1997 is de auto vrijgegeven. (S; N.o.) heeft de auto namens (verzoekster; N.o.) opgehaald en verklaard dat hij de auto ongeschonden en volledig heeft ontvangen. Voorts heeft hij schriftelijk verklaard de Belastingdienst van enige vorm van schadevergoeding te vrijwaren (...).

. i. is de claim voor wat betreft de kosten huur vervangende personenauto dan ook onterecht. Daar komt nog bij dat het toch wat verwonderlijk is dat men in eerste instantie (S.; N.o.) op 19-8-1997 op de inbeslagneming laat reageren, terwijl het om privé-aanslagen van de laatstgenoemde gaat en men dan (als directie van (verzoekster; N.o.)) op 25-8-1997 pas op komt draven. Wat de geclaimde kosten van rechtsbijstand betreft het volgende:

(Verzoekster; N.o.) had zelf bezwaar tegen de inbeslagneming kunnen maken, doch heeft er voor gekozen om een belastingadviseur hiervoor in te schakelen. Voor het aanleveren van de benodigde informatie was geen bijzondere juridische kennis vereist. Na het gesprek op 25-8-1997 met (de directeur van verzoekster; N.o.) is de auto vrijgegeven. Of en in welke mate (verzoekster; N.o.) hiervóór overleg heeft gevoerd met een adviseur dient m.i. voor rekening van (verzoekster; N.o.) te komen. Het beslag is pas op 4-2-1998 opgeheven. Opheffing had wellicht reeds in een eerder stadium moeten gebeuren, nl. op het moment dat duidelijk was dat (verzoekster; N.o.) de eigenaar van de zaken is (ultimo augustus 1997). Nu is de opheffing van het beslag gerelateerd aan het indienen van bezwaarschriften en verminderen van aanslagen. Aan de andere kant komt het vreemd over dat iemand tegen een gering salaris arbeid verricht waarbij hem wel een dure auto ter beschikking wordt gesteld. Dit is dan ook de reden geweest om het beslag niet direct op te heffen maar onderzoek naar paulianeus handelen in te stellen. (Verzoekster; N.o.) heeft echter geen schade geleden omdat ten tijde van het beslag men - uitgezonderd een korte periode m.b.t. de inbeslaggenomen auto - vrijelijk over de inbeslaggenomen zaken heeft kunnen beschikken. Tussen de datum van het gesprek met (de directeur van verzoekster; N.o.) op 25-8-1997 en de opheffing van het beslag op 4-2-1998 hebben, voorzover bekend geen contacten tussen (verzoekster; N.o.) en de ontvanger plaatsgevonden en zijn wij ook niet met een rechtsvordering tot opheffing van het beslag geconfronteerd geweest (in het laatste geval had men een advocaat moeten inschakelen)..." De verklaring die S. ondertekende bij het ophalen van de auto luidde als volgt:

"... Ondergetekende (S.; N.o.) wonende te (...) verklaart hierbij de:

-personenauto merk Mercedes Benz type E 220 sedan kenteken(...) ongeschonden en volledig te hebben ontvangen en meegenomen. Hij vrijwaart de belastingdienst van enige vorm van schadevergoeding..."

7. Op 9 april 1998 wendde verzoeksters gemachtigde zich opnieuw tot de Belastingdienst. Hij schreef het volgende:

"...Bij brief van 25 februari 1998 heeft (verzoekster; N.o.) de Belastingdienst Ondernemingen I te Rotterdam aansprakelijk gesteld voor een jegens haar gepleegde onrechtmatige daad ex artikel 6:162 BW. Wij wezen u erop dat de Hoge Raad bij arrest

van 13 januari 1995, nummer 15558 (...) heeft bepaald dat diegene die beslag legt, handelt op eigen risico en op grond van onrechtmatige daad tot schadevergoeding verplicht is, indien het beslag ten onrechte blijkt te zijn gelegd. Volgens ons hoogste rechtscollege geldt zulks ook in het geval de ontvanger, op verdedigbare gronden van het bestaan van zijn vorderingsrecht overtuigd, bij het leggen van het beslag niet lichtvaardig heeft gehandeld. (Verzoekster; N.o.) stelt nogmaals dat, nu het executoriale beslag ten onrechte op haar activa is gelegd, er sprake is van onrechtmatig handelen jegens haar met het gevolg dat uw dienst op grond van voornoemde uitspraak van de Hoge Raad zonder meer gehouden is de door (verzoekster; N.o.) geleden schade volledig te vergoeden. Wij verzoeken u alsnog inhoudelijk aandacht te besteden aan het desbetreffende arrest c.q. het arrest na te leven. Voor het overige merken wij ten aanzien van de in uw brief van 9 maart jl. genoemde punten het volgens op. Op 11 augustus 1997 is er executoriaal beslag gelegd op de inventaris van (verzoekster; N.o.) alsmede op een aan haar in eigendom toebehorende Mercedes-personenauto (...). Het beslag is gelegd voor belastingschulden van (S; N.o.) en het dwangbevel is betekend aan (S; N.o.). U bent van mening dat terecht tot het nemen van invorderingsmaatregelen werd overgegaan, gezien de omvangrijke belastingschuld die (S; N.o.) in de loop der tijd

heeft opgebouwd. Daarbij had u de indruk dat genoemde Mercedes personenauto nog steeds (S; N.o.) toebehoorde, omdat hij daar nog immer in pleegde rond te reizen. Zoals wij reeds stelden in onze brief van 13 augustus 1997, rustte het executoriale beslag op goederen die (verzoekster; N.o.) toebehooren. Dit feit is uiteindelijk door uw dienst erkend. Uit de diverse stukken blijkt duidelijk dat (S; N.o.) de door hem gedreven onderneming per 1 augustus 1995 heeft overgedragen aan (verzoekster; N.o.) voor een bedrag van f58.500. Van deze overdracht is een notariële akte opgemaakt. Voorts blijkt uit de inschrijving in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel nadrukkelijk dat Assurantie- en Administratiekantoor "(S; N.o.)" een handelsnaam van (verzoekster; N.o.) is. Een en ander brengt ons tot de conclusie dat over de vraag of de onderneming nog aan (S; N.o.) toebehoorde geen enkele onduidelijkheid kon bestaan. Uw stelling dat het feit dat (S; N.o.) in (loon)dienst was getreden bij (verzoekster; N.o.) nergens uit blijkt, wordt dan ook niet door de feiten ondersteund. Bovendien heeft uw dienst zelf derdenbeslag gelegd op het door (verzoekster; N.o.) aan (S; N.o.) uit te betalen salaris; hieruit leiden wij af dat u ervan uitging dat (S; N.o.) binnen (verzoekster; N.o.) betaalde arbeid verrichtte. Voor het antwoord op de vraag wie de eigendom heeft van zaken waar uw dienst beslag op wenst te leggen heeft, zeker gezien het ingrijpende karakter van een dergelijke invorderingsmaatregel en in het licht van het zorgvuldigheidsbeginsel, uw dienst *vooraf* een onderzoeksplicht. Naar ons inzicht is het dan ook niet acceptabel dat er eerst beslag wordt gelegd en een personenauto in bewaring wordt gegeven, waarna er vervolgens wordt gezien in hoeverre het beslag ten onrechte zou zijn gelegd. De bij de beslaglegging gemaakte fouten komen geheel voor rekening van uw dienst. Van belang daarbij is dat genoemde personenauto op 25 september 1996 door (verzoekster; N.o.) van een derde is gekocht. Uw opmerking dat het niet verwondelijk is dat onder de in beslag genomen

goederen zich de Mercedes bevond waarin (S; N.o.) 'nog immer pleegde rond te reizen', kunnen wij dan ook niet plaatsen. Immers, op 15 augustus 1995 heeft (verzoekster; N.o.) de door (S; N.o.) gedreven onderneming overgenomen naar de toestand per 1 augustus 1995. Eerst op 25 september 1996 is de desbetreffende Mercedes door (verzoekster; N.o.) van een derde gekocht. Van de door u geschetste situatie is derhalve feitelijk geen sprake.

De moeizame relatie tussen uw dienst en (S; N.o.) waarvan kennelijk sprake is en waarop u zich steeds beroept, alsmede de mening van uw dienst ten aanzien van het door u geduide 'anti-fiscale gedrag' van (S; N.o.) privé is in de onderhavige kwestie in het geheel niet relevant. Ondanks het feit dat u telkenmale stelt - laatstelijk nog in het telefoongesprek van 12 maart jl. - dat (S; N.o.) en (verzoekster; N.o.) 'onder een hoedje spelen' is dit tot op heden door u niet onderbouwd. Sterker nog, ware u namelijk overtuigd geweest van genoemde mening, dan had u moeten executeren. Tussen (S; N.o.) enerzijds en (verzoekster; N.o.) anderzijds is slechts sprake van een werkgevers-werkemersverhouding. (Verzoekster; N.o.) staat buiten de fiscale problematiek van haar werknemer, maar is hier door de houding van uw dienst op pijnlijke wijze mee geconfronteerd. U hebt wellicht bewerkstelligd dat met (S; N.o.) een gesprek op gang is gekomen, maar zulks is dan wel ten koste gegaan van (verzoekster; N.o.). Door uw opstelling voelt de directie zich in haar eer en goede naam aangetast. Verder stelt u dat de claim ter zake van de kosten van het huren van een vervangende personenauto onterecht is, daar (S; N.o.) namens (verzoekster; N.o.) een schriftelijke verklaring heeft ondertekend, waarin staat vermeld dat de belastingdienst van enige vorm van schadevergoeding wordt gevrijwaard. Naar onze mening gaat dit argument niet op. De vrijwaring van aansprakelijkheid waarop genoemde schriftelijke verklaring doelt, ziet op schade ontstaan aan de auto gedurende de tijd dat deze als beslagen zaak afgevoerd is geweest. De kosten van het huren van een vervangende personenauto vallen hier uiteraard niet onder. Voorts was ondertekening van de schriftelijke verklaring voorwaarde om de auto terug te ontvangen. Wij zijn van mening dat genoemde verklaring daarom al geen gelding heeft, daar zij 'dwangmatig' is ondertekend en de vereiste wil aan de zijde van (verzoekster; N.o.) heeft ontbroken. Voorts vindt u het verwonderlijk dat men op 19 augustus 1997 in eerste instantie (S; N.o.) op de beslaglegging laat reageren. Onzes inziens is dit logisch, omdat het beslag betrekking had op de belastingschulden van (S; N.o.). Ter zake van de kosten van rechtsbijstand bent u van mening dat (verzoekster; N.o.) deze zelf behoort te dragen, omdat zij er zelf voor heeft gekozen zich te laten bijstaan door een belastingadviseur. U vindt dat er voor het aanleveren van de voor uw dienst benodigde informatie geen bijzondere juridische kennis was vereist, en dat de mate waarin ter zake van het gelegde executoriale beslag overleg wordt gevoerd met een adviseur geheel voor haar rekening dient te komen. Naar onze mening is de hele gang van zaken omtrent een al dan niet terecht door uw dienst gelegd executoriaal beslag voor een leek niet inzichtelijk. De moeizame gang van zaken tot op heden illustreert dit. Dat (verzoekster; N.o.) derhalve een beroep op een terzake kundige belastingadviseur heeft gedaan, is dan ook begrijpelijk. Daarbij komt dat (verzoekster; N.o.) zich op aanraden van de deurwaarder (...) tot een

belastingadviseur heeft gewend. De (deurwaarder; N.o.) heeft namelijk gesteld dat indien (verzoekster; N.o.) inhoudelijk op de beslaglegging wenst te reageren, zij zich met een belastingadviseur bij de ontvanger diende te vervoegen. Los van het gegeven dat uit de jurisprudentie van de Hoge Raad blijkt dat uw dienst schadelijkt is, menen wij dat de door u in uw brief van 9 maart jl. genoemde punten de afwijzing van het verzoek om schadevergoeding niet kunnen dragen..."

8. Op de brief van 9 april 1998 van verzoeksters gemachtigde aan de Belastingdienst reageerde de Staatssecretaris van Financiën bij brief van 26 juni 1998. Hij liet het volgende weten:

"...U vordert thans vergoeding van schade ten bedrag van f5.500,-, zijnde f 1.000,- kosten van huur van een vervangende personenauto en f 4.500,- aan kosten van rechtsbijstand. U verwijst daarbij naar het arrest van de Hoge Raad van 13 januari 1995 waarin de Hoge Raad heeft beslist dat degene die een beslag legt op eigen risico handelt en, bijzondere omstandigheden daargelaten, de door het beslag geleden schade dient te vergoeden indien het beslag ten onrechte blijkt te zijn gelegd, ook als hij, op verdedigbare gronden van het bestaan van zijn vordering overtuigd, bij het leggen van zijn beslag niet lichtvaardig heeft gehandeld. In een dergelijk geval is, indien geen sprake is van bijzondere omstandigheden, sprake van een onrechtmatige daad jegens de beslagene. In dit geval ging het echter om een beslaglegging voor een nadien door de rechter vernietigde aanslag. In het onderhavige geval is daarvan geen sprake. Immers, uitsluitend is met de Ontvanger gediscussieerd over de vraag of de beslaglegging al dan niet terecht was. Naar aanleiding van uw verzoek om schadevergoeding deel ik u het volgende mede. Kosten van juridische bijstand in de bezwaarfase komen in beginsel niet voor vergoeding in aanmerking. Dit houdt verband met de omstandigheid dat de bezwaarfase primair bedoeld is om in onderling overleg tussen de Belastingdienst en belastingplichtige of diens gemachtigde tot een uitwisseling van gegevens te komen in verband met de beoordeling van de vraag of het beslag terecht is gelegd. Gelet hierop dienen de kosten die daarmee gemoeid zijn voor rekening te blijven van partijen. Het voorgaande lijdt uitzondering indien bijkomende feiten en omstandigheden een onrechtmatige daad opleveren van de Belastingdienst en verder voldaan is aan de vereisten die daarvoor gelden ingevolge artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek. Alsdan kan de Ontvanger in beginsel worden verplicht de schade die een ander dientengevolge lijdt, te vergoeden. Ik wijs u er daarbij op dat (S.; N.o.) de inbeslaggenomen auto heeft opgehaald en de Belastingdienst schriftelijk heeft gevrijwaard tegen enige vorm van schadevergoeding. Uit het handelsregister blijkt dat (S.; N.o.) bevoegd was terzake namens (verzoekster; N.o.) op te treden. Uw lezing dat de vrijwaring van aansprakelijkheid ziet op schade ontstaan aan de auto gedurende de tijd dat deze als beslagen zaak afgevoerd is geweest deel ik niet. In de vrijwaring staat dat de Belastingdienst gevrijwaard wordt van *enige* vorm van schadevergoeding. Naar aanleiding van uw opmerking dat de deurwaarder heeft gesteld dat indien (verzoekster; N.o.) inhoudelijk op de beslaglegging wenst te reageren, zij zich met een belastingadviseur bij de ontvanger diende te vervoegen, deel ik u mede dat de deurwaarder desgevraagd heeft verklaard dit slechts in overweging te hebben gegeven. De deurwaarder heeft dit niet

geëist. Gezien het bovenstaande wijs ik uw verzoek om schadevergoeding dan ook af..."

B. Standpunt verzoekster

Voor het standpunt van verzoekster wordt verwezen naar de klachtsamenvatting onder **KLACHT** en naar de onder A.7. opgenomen brief van verzoeksters gemachtigde aan de Belastingdienst. Verzoeksters gemachtigde deelde voorts nog mee:

"...Voor deze verplichting de kosten te vergoeden achten wij twee arresten van de Hoge Raad van belang, te weten:

- Hoge Raad, 13 januari 1995, nr. 15 558, in welk arrest ons hoogste rechtscollege oordeelde dat "degene die een beslag legt op eigen risico handelt en, bijzondere omstandigheden daargelaten, de door het beslag geleden schade dient te vergoeden, indien het beslag ten onrechte blijkt te zijn gelegd, zulks ook in het geval dat hij, op verdedigbare gronden van het bestaan van zijn vorderingsrecht overtuigd, bij het leggen van het beslag niet lichtvaardig heeft gehandeld".
- Hoge Raad, 20 februari 1998, nr. 16 474, in welk arrest ons hoogste rechtscollege oordeelde dat indien een primair besluit op grond van een daartegen gemaakt bezwaar wordt herroepen, een overheidslichaam onrechtmatig kan handelen en daardoor schadeplichtig kan zijn; van onrechtmatig handelen is in ieder geval sprake indien het primaire besluit berust op een onjuist wetsuitleg. In de literatuur wordt aangenomen dat een onjuist inzicht in de feiten (aantekening in Vakstudienieuws, 19 maart 1998, punt 5 onder het laatstgenoemde arrest) alsmede strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (Prof. mr. R.H. Happé in Weekblad fiscaal recht, 25 juni 1998, p. 938) eveneens leidt tot onrechtmatig handelen van het overheidslichaam. Van een dergelijk onjuist inzicht in de feiten alsmede strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel is naar onze mening in casu sprake. De visie van de Staatssecretaris van Financiën, neergelegd in een mededeling van 10 juni 1998, nr. AFZ98/1467 doet naar ons inzicht aan het vorenstaande niets af. Gezien het bovenstaande zijn wij van mening dat de Belastingdienst en het Ministerie van Financiën ten onrechte het door ons namens (verzoekster; N.o.) ingediende verzoek om schadevergoeding hebben afgewezen..."

In aanvulling op het verzoekschrift gaf verzoeksters gemachtigde nog aan dat de inbeslaggenomen auto, uitsluitend op de dag van aanschaf, op naam had gestaan van S. Assurantie- en administratiekantoor.

C. Standpunt Staatssecretaris van Financiën.

In reactie op de klacht liet de Staatssecretaris het volgende weten:

"...Bij brief van 26 juni 1998 (...) heb ik (het verzoek om schadevergoeding; N.o.), dat mij door de Belastingdienst Ondernemingen Rotterdam 1 ter behandeling was overgedragen, afgewezen. Met betrekking tot de kosten van rechtsbijstand heb ik mij daarbij gebaseerd op het uitgangspunt dat kosten van juridische bijstand in de bezwaarfase in beginsel niet voor vergoeding in aanmerking komen. In de onderhavige aangelegenheid is dit met name van belang omdat de met de fiscale bezwaarfase overeenkomende interne beroepsperiode (administratief beroep) juist is bedoeld om in onderling overleg tot een uitwisseling van gegevens te kunnen komen, teneinde de rechtmatigheid van het gelegde beslag te kunnen beoordelen. Afwijking van dit uitgangspunt is alleen dan aan de orde indien bijkomende feiten en omstandigheden een onrechtmatige daad opleveren van de Belastingdienst en

ook overigens is voldaan aan de vereisten die ingevolge artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek daarvoor gelden. Vergoeding van de kosten van huur van een vervangende personenauto werd door mij geweigerd op grond van het feit dat (S.; N.o.), kennelijk handelend namens (verzoekster; N.o.), de Belastingdienst, na vrijgave van de in bewaring genomen personenauto, schriftelijk had gevrijwaard tegen enige vorm van schadevergoeding. Op de vraag aan wie de eigendom van de in beslag genomen goederen toebehoorde heeft (S.; N.o.) de deurwaarder uit eigen beweging medegedeeld dat de auto in eigendom toebehoorde aan (verzoekster; N.o.). Uit raadpleging van het kentekenregister bleek dat het kenteken (...) op 24 september 1996 op naam van (S.; N.o.) werd gesteld en nog dezelfde dag op naam van (verzoekster; N.o.) werd overgeschreven. Omdat deze overschrijving bij de Belastingdienst het vermoeden deed rijzen van paulianus handelen aan de zijde van (S.; N.o.), werd op de onderhavige personenauto beslag gelegd. Ten tijde van deze beslaglegging was (verzoekster; N.o.) bij de Belastingdienst bekend als een beheermaatschappij waarvan de werkmaatschappij (...) zich bezighoudt met de tussenhandel in granen. De fiscale aangiften van (verzoekster; N.o.) als van de (...) directeur van (verzoekster; N.o.) werden op dat moment reeds jaren door (S.; N.o.) verzorgd. Raadpleging van het Handelsregister werd in casu niet noodzakelijk geacht aangezien (S.; N.o.) in een personenauto reed die hijzelf had aangeschaft en (aanvankelijk) ook op zijn naam had gesteld. (...) Dat eerst op 25 augustus 1997 werd besloten de onderhavige personenauto weer vrij te geven en niet op 13 augustus 1997 (datum ontvangst beroepschrift namens (verzoekster; N.o.)) of 19 augustus 1997 (datum gesprek met (S.; N.o.)) kan als volgt worden verklaard. Om op een beroepschrift ex artikel 22, eerste lid, Invorderingswet 1990, te beslissen, heeft de directeur in beginsel een ter-mijn van acht weken. Op grond van interne voorschriften heeft de Ontvanger vier weken om ter zake advies aan de directeur uit te brengen. Om de hiertoe benodigde gegevens te verzamelen werd op 19 augustus 1997 met (S.; N.o.) gesproken en op 25 augustus 1997 met de (directeur van verzoekster; N.o.). Aangezien (verzoekster; N.o.) de meest gereede partij leek om zaken mee te doen - (verzoekster; N.o.) claimde de eigendom van de personenauto en niet (S.; N.o.) - werd pas na het gesprek met (de directeur van verzoekster; N.o.) de auto vrijgegeven nadat duidelijk was geworden dat (S.; N.o.) de auto nodig had voor zijn beroepsuitoefening. Dit geheel in overeenstemming met het bepaalde in artikel 22, paragraaf 5, derde lid, van de Leidraad Invordering, waarin is bepaald dat de Ontvanger in dit stadium met belanghebbende tot een oplossing kan komen. In de periode 13 augustus 1997 - 25 augustus 1997 is geen informatie bekend geworden die niet reeds bij de ontvangst van het beroepschrift bekend was of bekend had kunnen zijn. Zoals ik hiervoor heb aangegeven werd het vermoeden van het paulianus handelen van (S.; N.o.) ingegeven door het feit dat de onderhavige personenauto door hem aan (verzoekster; N.o.) werd geleverd, direct nadat deze auto door hem was aangeschaft en in het kentekenregister op zijn naam was gesteld. Mede om die reden werd na vrijgave van de auto niet ook het beslag opgeheven maar werd naar het vermoedelijk paulianus handelen van (S.; N.o.) een nader onderzoek ingesteld. Opheffing van het beslag, dat was gerelateerd aan het indienen van bezwaarschriften en het

verminderen van belastingaanslagen, vond eerst plaats op 4 februari 1998. Voor de vraag of in casu de beslaglegging bij (verzoekster; N.o.) heeft geleid tot een tot schadevergoeding verplichtende onrechtmatige daad van de Ontvanger is bij nader inzien, anders dan door mij gesteld in mijn brief van 26 juni 1998 (...) niet van doorslaggevend betekenis dat in het arrest HR 13 januari 1995 (zie **ACHTERGROND**, onder 1.; N.o.) de aanslag, ter zake waarvan het beslag werd gelegd, door de rechter was vernietigd. In genoemd arrest heeft de Hoge Raad immers beslist dat degene die een beslag legt, op eigen risico handelt en, bijzondere omstandigheden daargelaten, de door het beslag geleden schade dient te vergoeden indien het ten onrechte blijkt te zijn gelegd, zulks ook in het geval dat hij, op verdedigbare gronden van het bestaan van zijn vorderingsrecht overtuigd, bij het leggen van het beslag niet lichtvaardig heeft gehandeld. Dit betekent naar mijn mening echter niet dat hiermee de door (verzoekster; N.o.) geclaimde kosten ook volledig voor vergoeding in aanmerking moeten komen. Met betrekking tot de door (verzoekster; N.o.) geclaimde kosten van juridische bijstand blijft immers als uitgangspunt gelden dat vergoeding van kosten die betrekking hebben op de met de fiscale bezwaarfase vergelijkbare interne beroepsprocedure van artikel 22, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 (administratief beroep) slechts in bijzondere omstandigheden plaats kan vinden. Het arrest van 20 februari 1998 nr. 16 474 (Staat/Boeder) brengt hierin vooralsnog geen wijziging aangezien dit arrest betrekking heeft op onrechtmatig handelen vóór 1 januari 1994, zijnde het tijdstip waarop het Besluit proceskosten fiscale procedures (BPF) in werking is getreden. Zoals opgemerkt in mijn Besluit van 10 juni 1998 (...) is tijdens de parlementaire behandeling van het BPF en van het wetsvoorstel Algemene wet bestuursrecht een en andermaal gezegd dat vergoeding van de kosten die zijn gemaakt in de bezwaarfase slechts in bijzondere omstandigheden zou dienen plaats te vinden. In de onderhavige aangelegenheid is mij evenwel niet van omstandigheden gebleken die ten aanzien van de door (verzoekster; N.o.) geclaimde kosten (alsnog) een andersluidend standpunt zouden kunnen rechtvaardigen. Ten aanzien van de kosten van huur van een vervangende personenauto merk ik op dat ik, het arrest HR 13 januari 1995 (...) in aanmerking nemend en alles nog eens in heroverweging nemend, in vorenstaande aanleiding heb gevonden (verzoekster; N.o.) - na overlegging van een deugdelijke factuur - alsnog de te dier zake gemaakte kosten te vergoeden..."

D. Reactie verzoekster

In reactie op het toegezonden verslag van bevindingen overlegde verzoekster een afschrift van het kentekenbewijs van de auto. Dit vermeldde als naam: "Assurantie- en administratiekantoor "S." en als datum van aanvang van de tenaamstelling: 24-09-1996.

Beoordeling

1. Verzoekster klaagt er over dat de Staatssecretaris van Financiën in zijn brief van 26 juni 1998 haar verzoek van 9 april 1998 om schadevergoeding heeft afgewezen. Verzoekster had gevraagd om vergoeding van de schade die zij stelde te hebben geleden als gevolg

van de inbeslagneming door de Belastingdienst/Ondernemingen 1 Rotterdam (hierna: de Belastingdienst) van een aan haar toebehorende personenauto en aan haar toebehorende kantoorinventaris. De Belastingdienst had deze zaken op 11 augustus 1997 in beslag genomen ter zake van belastingschulden van een werknemer van verzoekster. De auto was door de Belastingdienst afgevoerd en in gerechtelijke bewaring gegeven. Op 25 augustus 1997 werd de auto door de Belastingdienst weer vrijgegeven. Het beslag werd op 4 februari 1998 opgeheven. De door verzoekster gestelde schade bestond uit een bedrag van f1.000 voor de huur van een vervangende personenauto en f4.500 aan kosten voor juridische bijstand.

2. Verzoekster stelt zich op het standpunt dat de beslaglegging onrechtmatig was omdat de inbeslaggenomen zaken haar in eigendom toebehoorden en niet haar werknemer. Zij had namelijk al per 1 augustus 1995 de onderneming, waarin de inbeslaggenomen kantoorinventaris werd gebruikt, van haar (huidige) werknemer overgenomen en deze overname bleek onder meer uit de vermelding in het Handelsregister. De auto was volgens verzoekster direct van een derde gekocht. Verzoekster is van mening dat de Staatssecretaris haar verzoek om vergoeding van de schade had dienen toe te wijzen. Zij wijst daartoe onder meer op het arrest van de Hoge Raad van 13 januari 1995 (zie **ACHTERGROND**, onder 1.).

3. De Staatssecretaris stelde zich in zijn reactie van 26 juni 1998 tegenover verzoekster op het standpunt dat het arrest van de Hoge Raad van 13 januari 1995 in haar geval toepassing mist, omdat het arrest naar zijn oordeel ziet op een situatie waarin de aanslag waarvoor het beslag was gelegd naderhand door de rechter is vernietigd. In verzoeksters geval was daarvan, aldus de Staatssecretaris, geen sprake. Met betrekking tot de kosten voor rechtsbijstand stelde de Staatssecretaris dat dergelijke kosten, voor zover gemaakt in de bezwaarfase, in beginsel niet voor vergoeding in aanmerking komen. De Staatssecretaris stelde voorts dat het administratief beroep als bedoeld in artikel 22 Invorderingswet 1990 in dit opzicht overeenkomt met de bezwaarfase. Met betrekking tot de kosten van huur voor een vervangende auto wees de Staatssecretaris er in zijn reactie van 26 juni 1998 verder nog op dat de werknemer van verzoekster (S.) bij het ophalen van de auto in een door hem ondertekende verklaring de Belastingdienst had gevrijwaard voor "enige vorm van schadevergoeding". In zijn reactie op de klacht verklaart de Staatssecretaris zich echter bereid de kosten voor de huur van een vervangende auto, onder de voorwaarde dat daarvan een deugdelijke factuur wordt getoond, toch te vergoeden. De Staatssecretaris gaf daarbij aan nader van mening te zijn dat de bewoordingen van het arrest van de Hoge Raad van 13 januari 1995 toepassing op verzoeksters situatie niet uitsluiten.

4. Voor de beoordeling van verzoeksters klacht is het volgende van belang. Er was geen wettelijke grondslag voor het beslag van de Belastingdienst op de auto en inventariszaken ter zake van de belastingschulden van verzoeksters werknemer. Immers, deze zaken waren eigendom van verzoekster, terwijl het onderzoek van de Belastingdienst naar aanleiding van het vermoeden van paulianeus handelen, gelet op het feit dat de Belastingdienst het beslag heeft opgeheven, kennelijk onvoldoende grond heeft

opgeleverd om het beslag daarop te baseren en te handhaven. Het gelegde beslag was dan ook niet juist. De bewoordingen van het arrest van de Hoge Raad van 13 januari 1995 geven, zoals de Staatssecretaris in zijn reactie op de klacht later ook zelf aangaf, geen grond voor een beperking tot de situatie waarin de grond voor het beslag komt te vervallen omdat de aanslag waarvoor het beslag was gelegd, wordt vernietigd. Het is dan ook niet juist dat de Staatssecretaris zich tegenover verzoekster op het standpunt heeft gesteld dat hij niet gehouden was tot enige schadevergoeding omdat het bedoelde arrest niet op haar situatie van toepassing zou zijn. Voor dit oordeel is niet van belang het antwoord op de vraag of de Belastingdienst vóóraf kon menen voldoende grond te hebben voor het te leggen beslag. Uit de bewoordingen van het arrest kan immers worden afgeleid dat de gehoudenheid tot vergoeding van schade ook bestaat in het geval de beslaglegger niet lichtvaardig heeft gehandeld

5. Het oordeel onder 4. betekent dat de Staatssecretaris ten onrechte op deze grond heeft geweigerd de kosten van huur van een vervangende auto te vergoeden. Ook de door verzoeksters werknemer bij het ophalen van de auto getekende verklaring waarin de Belastingdienst wordt gevrijwaard van enige vorm van schadevergoeding, bood niet voldoende grond voor deze weigering. Aannemelijk is dat de werknemer de auto slechts mocht meenemen na het tekenen van een dergelijke verklaring. Onder deze omstandigheden kan aan het tekenen van een dergelijke verklaring niet een zo vergaande betekenis worden toegekend dat daaronder ook de vrijwaring valt voor de kosten van huur van een vervangende auto. De werknemer mocht ervan uitgaan dat de verklaring slechts betrekking had op eventuele schade die zou zijn ontstaan tijdens de bewaring. De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

6. Met betrekking tot de door verzoekster gevraagde vergoeding voor de kosten van rechtsbijstand stelt de Staatssecretaris zich in zijn brief aan verzoekster van 26 juni 1998 en in zijn reactie op het verzoekschrift op het standpunt dat deze kosten, die volgens hem zijn gemaakt ten behoeve van een administratief beroep, overeenkomen met kosten die ter bestrijding van een opgelegde aanslag in de bezwaarfase gemaakt worden. Deze kosten komen volgens de Staatssecretaris niet voor vergoeding in aanmerking, omdat dergelijke vergoeding strijdig zou zijn met het door de wetgever bedoelde karakter van de bezwaarfase. Verzoeksters is het daarmee niet eens.

7. Wat hiervan echter ook zij, zoals de Belastingdienst in zijn brief van 9 maart 1998 (zie **BEVINDINGEN**, onder A.6.) terecht heeft opgemerkt, had verzoekster er voor kunnen kiezen zelf haar bezwaren tegen het gelegde beslag bij de Belastingdienst kenbaar te maken. Verzoekster behoefde de Belastingdienst immers alleen de bewijzen van haar eigendom van de inventariszaken en de auto te verstrekken. Dit geldt te meer nu het handelsregister als een van de activiteiten van de door verzoekster per 1 augustus 1995 overgenomen onderneming het geven van belastingadviezen vermeldt en deze onderneming al jaren de aangiften verzorgt voor verzoekster en haar directeur. In eerste instantie had verzoekster ermee kunnen volstaan de Belastingdienst duidelijk te maken dat deze beslag had gelegd op haar eigendommen ter zake van de belastingschuld van een derde. Verzoekster heeft er echter voor gekozen speciaal voor de behartiging van haar

belangen in deze aangelegenheid een (derde-) belastingadviseur in te schakelen. De financiële gevolgen van deze keus dienen dan ook voor rekening van verzoekster te blijven. Hetgeen verzoeksters gemachtigde in zijn brief van 9 april 1998 aanvoert omtrent de mededeling van de deurwaarder op het punt van de "verplichte" bijstand van een belastingadviseur, kan niet leiden tot een andersluidend standpunt. De Staatssecretaris ontkent het aangevoerde, en ook overigens is niet aannemelijk dat de deurwaarder zou hebben bedoeld te zeggen dat verzoekster een belastingadviseur zou moeten inschakelen om haar bezwaren tegen het gelegde beslag kenbaar te kunnen maken. Dat de Staatssecretaris van Financiën verzoekster de gemaakte kosten voor rechtsbijstand heeft geweigerd, is dan ook niet onjuist. De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Staatssecretaris van Financiën is gegrond voorzover deze ziet op de huurkosten van de vervangende auto en niet gegrond voorzover deze ziet op de kosten van juridische bijstand. Met instemming is kennis genomen van het voornemen van de Staatssecretaris van Financiën om, onder de gestelde voorwaarde, de huurkosten van de vervangende auto alsnog te vergoeden.

Bijlage

ACHTERGROND

1. Arrest van de Hoge Raad van 13 januari 1995, nummer 15 558

(V-N 1995/699) "...Beoordeling van het middel in het principaal beroep

4.1. Na afwijzing door de Rechtbank van de (...) vorderingen van B heeft het Hof voor recht verklaard dat de Ontvanger door het beslag van 28 maart 1984 een onrechtmatige daad jegens B heeft gepleegd en de Ontvanger veroordeeld tot vergoeding van vermogensschade, nader op te maken bij staat. Het Hof heeft de vordering tot vergoeding van immateriële schade afgewezen.

4.2. Bij de beoordeling van het middel van de Ontvanger dient te worden vooropgesteld dat het Hof in r.o. 14 terecht ervan is uitgegaan dat degene die een beslag legt op eigen risico handelt en, bijzondere omstandigheden daargelaten, de door het beslag geleden schade dient te vergoeden, indien het beslag ten onrechte blijkt te zijn gelegd, zulks ook in het geval dat hij, op verdedigbare gronden van het bestaan van zijn vorderingsrecht overtuigd, bij het leggen van het beslag niet lichtvaardig heeft gehandeld (HR 15 april 1965, NJ 1965, 331, en HR 21 februari 1992, NJ 1992, 321). Bijzondere omstandigheden daargelaten, is de beslaglegger wiens beslag ten onrechte blijkt te zijn gelegd, aansprakelijk uit onrechtmatige daad jegens degeen op wiens recht het beslag inbreuk heeft gemaakt. In het voorgaande is onder "degene die een beslag legt" begrepen zowel degene die een conservatoir beslag legt op grond van een hem niet toekomende vordering, als degene die een executoriaal beslag legt op grond van een executoriale titel die na de beslaglegging

wordt vernietigd, onder welke laatste categorie mede is begrepen de ontvanger der directe belastingen die executoriaal beslag legt ter tenuitvoerlegging van een dwangbevel dat is gegrond op een nadien vernietigde aanslag.

4.3. Uit het in 4.2 overwogene volgt dat onderdeel 3 van het middel faalt. 's Hofs oordeel dat de Ontvanger door het leggen van executoriaal beslag op grond van een nadien vernietigde aanslag onrechtmatig jegens B heeft gehandeld, is juist.

2. Invorderingswet 1990

(Wet van 30 mei 1990, Stb. 221) Artikel 22, eerste en tweede lid:

"1. Derden die geheel of gedeeltelijk recht menen te hebben op roerende zaken waarop ter zake van een belastingschuld beslag is gelegd, kunnen een beroepschrift richten tot de directeur,

mits zulks doende voor de verkoop en uiterlijk binnen zeven dagen, te rekenen van de dag der beslaglegging. (...) De directeur neemt zo spoedig mogelijk een beslissing. De verkoop mag niet plaats hebben, dan acht dagen na de betekening van die beslissing aan de reclamant en aan degene tegen wie het beslag is gelegd, met nadere bepaling van de dag van verkoop.

2. Door het indienen van een beroepschrift op de voet van het eerste lid, verliest de belanghebbende niet het recht om zijn verzet voor de burgerlijke rechter te brengen."